

هر کسی که در خانه شما حضور دارد باید بداند هنگام وقوع زلزله چه اقدامی انجام دهد حتی اگر شما موقع وقوع حادثه آنجا نباشید.

روش مقابله با حساسیت ناشی از گزش حشرات

حدود پنج‌دهم درصد مردم نسبت به نیش حشرات واکنش‌های شدید حساسیت دارند. خوشبختانه درد موضعی، خارش و تورم با کمک‌های اولیه قابل درمان است. بیشتر کسانی که توسط حشرات گزیده شده‌اند، در همان محل درمان می‌شوند. اقدامات زیر برای گزیدگی حشرات انجام می‌شود. محل نیش را بررسی کنید و ببینید آیا نیش و کیسه سم روی پوست هست یا نه. زنبورها تنها حشراتی‌اند که موقع نیش زدن نیش و کیسه زهر خود را جامی گذارند. محل گزش را با آب و صابون بشویید تا جلوی عفونت گرفته شود. روی محل گزش کیسه یخ بگذارید تا جذب سم کندتر شود و درد کمتر. سم زنبور عسل اسیدی است، برای همین خمیری از جوش شیرین نانواپی را می‌توان روی آن گذاشت تا خارش و تورم کم شود. نیش زنبور زرد قلبیایی است و برای درمان آن از سر که با آبلیمو استفاده می‌شود. کرم موضعی استروئید مانند هیدروکورتیزون جلوی تورم و خارش را می‌گیرد.

درباره مقابله با حیوانات وحشی بدون اینکه به شما و حیوانات آسیبی برسد (بخش دوم)

عنکبوت بیوه سیاه خطرناک‌تر است یا افعی شاخدار

حیوان چه وحشی باشد، چه اهلی قابل احترام است. خیلی‌ها در مقابله با حیوانات وحشی آنها را می‌کشند و این برای حفظ محیط زیست خطر بزرگی به حساب می‌آید، اما راه‌هایی است برای جلوگیری از خطر حمله حیوانات وحشی و کشته شدن آنها. برای کسانی که زیاد به بیابان می‌روند یا جنگل نوردی می‌کنند و کوهنوردند و کلاً به طبیعت نوردی زیاد تمایل دارند، حتماً زوهر و روش‌شدن با حیوانات وحشی چیز عجیبی نباید باشد. اما اگر شما هم می‌خواهید طبیعت نورد باشید، بد نیست این پرونده را بخوانید. گاهی هر چقدر هم که پیشگیری کنید، ممکن است حیوانات وحشی و خطرناک به شما حمله کنند و باعث مصدومیت شما یا همراهانتان شوند. برای همین بعد از اینکه راه‌های مقابله با حیوانات وحشی را یاد گرفتید، باید کمک‌های اولیه بعد از حمله حیوانات وحشی را هم بلد باشید.

گاز گرفتگی حیوانات

طبق آمارهای که در کتاب‌های امداد اولیه آمده به طور تخمینی از هر دو نفر یک نفر توسط حیوان یا شخص دیگر مورد گاز گرفتگی قرار می‌گیرد. حدود ۸۰ درصد گاز گرفتگی‌ها نیز توسط سگ‌ها انجام می‌شود. هاری بیماری شایعی است که بر اثر

ویروسی در بدن حیوانات خونگرم ایجاد می‌شود. این بیماری از بزاق یک حیوان با گاز گرفتن یا لیس زدن به حیوان دیگر منتقل می‌شود؛ اما حیواناتی با مشخصه‌های زیر احتمال هاری دارند: حیوانی که بدون عامل تحریک کننده حمل کند.

حیوانی که رفتار عجیب داشته باشد و از ویژگی‌های معمول آن نباشد. حیوان از نوع گونه‌های پرخطر باشد. (راسو، راکون یا خفاش) اما در صورتی که شخصی مبتلا به هاری شده باشد یا مشکوک به هاری باشد، باید چه کرد.

اگر مصدوم توسط سگ یا گربه سالم خانگی گاز گرفته شده، حیوان را باید بست و مدت ۱۰ روز از نظر هرگونه بیماری او را زیر نظر گرفت. در موارد خاص اگر لازم بود، یک دامپزشک حیوان را به آزمایشگاه می‌فرستد. اگر وقتی حیوان را پیدا کردید مرده بود، تمام بدنش را منتقل کنید. حواستان باشد با بزاق تماس ایجاد نشود. اگر مصدوم توسط راسو، خفاش، روباه یا پستاندار دیگری گاز گرفته شده، باید آن را به عنوان مورد هاری تلقی و خیلی فوری درمان مربوطه را آغاز کنید. زخم را با محلول صابون تمیز کنید و آن

طبق آمارهای که در کتاب‌های امداد اولیه آمده به طور تخمینی از هر دو نفر یک نفر توسط حیوان یا شخص دیگر مورد گاز گرفتگی قرار می‌گیرد. حدود ۸۰ درصد گاز گرفتگی‌ها نیز توسط سگ‌ها انجام می‌شود. هاری بیماری شایعی است که بر اثر

ویروسی در بدن حیوانات خونگرم ایجاد می‌شود. این بیماری از بزاق یک حیوان با گاز گرفتن یا لیس زدن به حیوان دیگر منتقل می‌شود؛ اما حیواناتی با مشخصه‌های زیر احتمال هاری دارند: حیوانی که بدون عامل تحریک کننده حمل کند.

عقرب‌زدگی

عقرب به خاطر انبرهای خرنجی‌اش شبیه خرچنگ مینیاتوری است. اما یک دم بلند دارد که به طرف بالا تاب خورده و دارای نیش زهر آلود است. خطرناک‌ترین عقرب ایران گاردیوم خوزستان است اما انواع زرد آن که بدن باریک و دم بلندی دارند، در مناطق گرم ایران مانند کرمان، کاشان و یزد دیده می‌شود. کسانی که در شب کار می‌کنند، بیشتر در معرض نیش عقرب هستند، چون عقرب‌ها روزها استراحت می‌کنند و شب‌ها به شکار می‌روند. شایع‌ترین نشانه عقرب‌زدگی به‌ویژه در بزرگسالان، درد موضعی و آبی و سوزش در اطراف محل گزش است. بی‌حسی و سوزن سوزن شدن بعداً به وجود می‌آید و به تدریج اَشک ریزش و آبریزش بینی و تعریق و تهوع ایجاد می‌شود. سم عقرب زرد سینتوتوکسیک است و باعث زخم و التهاب شدید می‌شود که شبیه سوختگی درجه ۳ می‌شود و نکروز و تاول ایجاد می‌کند که به راحتی ترمیم نمی‌شود. در مراحل بعدی این سم ممکن است ایجاد نارسایی کلیه مشکلات روانی و مرگ شود. عقرب گاردیوم نیز سوزش و واکنش التهابی ایجاد نمی‌کند و علائم بالینی پس از یک شبانه‌روز با تب و هموگلوبینوری (تغییر رنگ قرمز ادرار) مشاهده می‌شود.

مصدوم را از نظر ABC (کنترل باز بودن راه هوایی، تنفسی و گردش خون) زیر نظر بگیرید.

یا خیلی آهسته بگذارید راه برود. محل گزیدگی را خیلی آهسته با آب و صابون بشویید. اگر بیش از یک ساعت از مرکز درمانی‌ای که پادزهر دارد، فاصله دارید، یا اگر مار خیلی بزرگ بود و پوست مصدوم هم به سرعت دارد ورم می‌کند، خیلی سریع از مکنده استفاده کنید. نیازی به بریدن پوست نیست. خیلی فوری مصدوم را به مرکز درمانی انتقال دهید. برای گزش مار کبرا یا کفچه مار، باید بدون فوت وقت سرم اختصاصی یا منووالان را تزریق کنید.

گزش رطیل

حتی اگر بدن آن له شده باشد، در صورت امکان، برای شناسایی او را بگیرید و نگه دارید. تعیین گونه به در مان کمک می‌کند و رطیل مرده را (اگر پیدا شد) باید با مصدوم به بیمارستان ببرید. محل گزش را با آب و صابون تمیز کنید یا با الکل مالش دهید. یک کیسه یخ روی محل نیش خوردگی بگذارید تا در دبر طرف شود و اثر سم را به تأخیر بیندازد.

مارگزیدگی

قلبی دارد ولی به ندرت می‌کشد و نیاز به پادزهر منووالان دارد. اما افعی شرقی با ایجاد درد و تورم و نکروز موضعی و نیز شوک هیپوولمیک نارسایی کلیه و خونریزی داخلی می‌دهد و متجر به مرگ می‌شود. درد سوزاننده و بسیار شدید در محل گزش، دو سوراخ زخمی کوچک به فاصله یک و ۲ سانتیمتر از یکدیگر، تورم، تغییر رنگ و تاول‌های حاوی خون که در عرض ۶ تا ۱۰ ساعت پدیدار می‌شود و در موارد شدید تهوع، استفراغ، تعریق و ضعف از علائم گزیدگی است. حدود ۲۵ درصد موارد از گزش‌های سمی هیچ زهری به علت خالی بودن زهر مار فقط جای دندان مار باقی مانده که به آن گزیدگی خشک می‌گویند. در برابر مارگزیدگی باید اقدامات زیر را انجام داد. مصدوم و همراه او را از مار دور نگه دارید. مارها بیش از یک‌بار می‌گزند. افعی به اندازه نصف طول بدنش می‌برد. اگر دور و بر ماری هستتید که سرش جدا شده، مراقب باشید؛ زیرا واکنش سر گاه تا ۲۰ دقیقه باحتی بیشتر باقی می‌ماند. مصدوم را ساکت و آرام نگه دارید. در صورت امکان برای کمک به انتقال مصدوم او را بلند کنید

گزش عنکبوت

بیشتر عنکبوت‌ها سمی‌اند. سمی که می‌تواند طعمه را فلج کند و آن را بکشد، اما سیستم قوی مثل فک یا نیش قوی ندارند. تشخیص گزش عنکبوت بسیار مشکل است، به خصوص وقتی که خود عنکبوت را ندیده باشند، زیرا گزش تنها یک درد کوچک و زودگذر دارد.

گزش عنکبوت بیوه سیاه این عنکبوت یک شکم گرد دارد که رنگ آن بسته به گونه‌اش از خاکستری تا قهوه‌ای و سیاه متفاوت است. در نوع ماده شکم سیاه و براق است و یک نقطه قرمز یا زرد (شبیه ساعت شنی) یا نقاط با نوارهای سفید روی آن است. عنکبوت بیوه سیاه در تمام نقاط دنیا پیدا می‌شود. علائمی که در گزش عنکبوت بیوه سیاه به وجود می‌آید، در زیر آمده است. ممکن است مصدوم هنگام گزش احساس فرورفتن سوزن در بدن داشته باشد. ممکن است دو نیش کوچک شبیه دو نقطه ریز قرمز دیده شود. اگر محل گزش در قسمت پایین بدن باشد، در عرض ۱۵ دقیقه تا چهار ساعت سفتی و کرامپ یا گرفتگی عضلانی در ناحیه شکم رخ می‌دهد و اگر محل گزش در بالای بدن باشد، این سفتی در شانه‌ها، پشت، یا قفسه سینه رخ می‌دهد. پس از آن سردرد، لرز، تب، تعریق شدید، سرگیجه، تهوع و استفراغ رخ می‌دهد.

زخم را با یک پانسمان استریل بپوشانید. زخم را با نوار چسب یا باند پروانه‌ای نیندید؛ زیرا باکتری‌ها در زخم اسیر می‌شوند و احتمال عفونت بیشتر می‌شود. برای پاک کردن بیشتر زخم، واکسن کزاز و بخیه و بستن زخم به پزشک مراجعه کنید.

اگر زخم خونریزی زیادی ندارد، آن را مدت ۵ تا ۱۰ دقیقه با آب (از شیلنگ با فشار زیاد) و صابون بشویید. آن را ناساید زیرا بافت‌ها له می‌شود. زخم را با آب جاری و پرفشار خوب آبکشی کنید. جلوی خونریزی را با فشار مستقیم بگیرید.

شاید برایتان عجیب باشد که گاز گرفتگی توسط انسان خطرناک‌تر از حیوانات دیگر باشد؛ چون انسان همه چیز می‌خورد و دهان انسان حاوی گستره وسیعی از میکروب‌ها است. برای گاز گرفتگی انسانی باید اقدامات زیر را انجام داد.

یک موضوع جذاب گاز گرفتگی انسان!

